

ikke have gjort Mesterstykke eller tage Borger-
skab, og at deraf endnu ikke følger, at man
kan soutenere sig. Det er netop en af Grund-
dene til alle de Kriser, af den Art, som have
fundet Sted i Udlandet, hvor Laugsvæsenet er
blevet ophævet, og at der er fremstaaet en
Fattigpopulation af et vist Omfang, som har
perpetueret sig. Overgangen er bleven gjort
for meget paa een Gang, at der ikke har
været givet nogen virkelig Over-
gangstid. Naar der ingen Forberedelse
skeer, naar de Forestillinger ikke findes i Sam-
fundet, som ere nødvendige til, at Overgangen
kan blive heldig, ikke kunne komme tilstede, og
de kunne ikke være tilstede, da Lovgivningen
Intet gjør for, at de gradviis kunne udvikle
sig, saa vil der, formedelst den pludselige Over-
gang — thi pludselig vil den blive, enten den
indtræder om saa eller mange Aar — opstaae
befulde Forhold. Der vil nødvendigviis
frembringes, et Overflud af en Haandværks-
Population, som efter nogen Tids Forløb ikke
kan finde tilstrækkeligt Underhold, fordi der
findes flere selvstændige Haandværkere end der
kan bestaae. Naar Haandværk altid havde
været frit, naar der aldrig havde eksisteret Laug
og Prøver, saa vilde Tilstanden vistnok være
langt fuldkomnere, end den nu er — det er
jeg fuldkommen enig i — jeg troer, at saa
vilde, og Duelligheden blive langt større end
nu, fordi den Bedkommende da ikke vilde have
Andet at see hen til, end om han besad den
fornødne Duellighed, og om Forholdene vare
saaledes, at han kunde ernære sig ved sin
Haandtering eller ikke. Nu derimod seer
Haandværkeren, saaledes som jeg tidligere har
tilladt mig at bemærke, ikke hen til Andet, end
om han kan faae gjort Mesterstykke, som en-
hver Anden kan gjøre for ham, og hvor
det aldeles ikke kommer an paa, om
han forstaaer hvad det meest kommer an
paa; nu seer Haandværkeren, som sagt,
paa dette Mesterstykke, tager derefter Borger-
skab og troer saa at kunne leve, og han kan
ogsaa sædvanligviis leve, fordi Hindringerne
for at nedsaette sig ere saa store, at Antallet
af nye Etablissementer ikke kan komme til me-
get at overstige Fornødenheden. De Fore-
stillinger og de Elementer, som for Estertiden

ville være at tage i sær Betragtning; naar
En nedsaetter sig for at drive et selvstændigt
Erhverv, ere derimod ikke tilstede, og de kunne
ikke komme tilstede i Samsundet, førend de
Paagaaende have gjort nogen Erfaring, og
den kunne de ikke gjøre under de nuværende
Forhold. Man skal derfor gjøre Alt, for at
Overgangen kan blive gradviis; lader man
den indtræde paa een Gang, saa skaber man
let en Fattigpopulation, som man maaffee i
flere Decennier faaer at slæbe paa; den per-
petuerer og forplanter sig. Dog der bliver ikke
alene Spørgsmaal om en Fattigpopulation,
men maaffee ogsaa om en Fængselspopulation,
som Samsundet vilde have at bære paa. Men
alt dette kan undgaaes, ved at gaae mere
gradviis frem. Jeg troer derfor, at den Tid,
som i Forslaget til § 15 blev opstillet af den
ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de
Valgfreds (Monrad), var vel valgt; men, da
dette Forslag ikke gik igennem, og da de til §§
18 og 19 stillede Forslag ere vedtagne, saa maa jeg
stemme for det Forslag, som her er stillet af den
ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de
Valgfreds (Monrad) og den ærede Rigsdagsmand for
Svendborg Amts 6te Valgfreds (S. A. Hansen),
for at der virkelig kan blive en Overgangstil-
stand. Alle de Kriser, som i Anledning af en
forarmet Haandværkspopulation have fundet
Sted i Europa, ere opstaaede derved, at Lov-
givningen og offentlige Foranstaltninger have
vakt Forhaabninger om Muligheden til Under-
hold, som senere ikke have kunnet opfyldes; det
er i det Mindste een af Grundene til Euro-
pas Ulykker i den Retning; og dem kunde vi
i denne Henseende, dog maaffee undgaae at
faae Deel i ved at gaae mere gradviis frem.
Alt jeg iøvrigt holder paa det frie Arbejde, og
at jeg haaber, at der i Tiden ikke vil blive
noget bundet Laug i Danmark, det troer jeg
ikke, at jeg behøver at gjøre Nogen viis paa,
det ligger i hele min Opfattelse af den Slags
Sager, men jeg holder paa den gradvise Over-
gang ogsaa af en hyderligere Grund, den nem-
lig, at den er den hurtigste, fordi en an-
den Overgang er skadelig for Landet, og den
Tilstand, hvori for Haandværket den største
Udvikling vil kunne naaes, i den kortest mulige
Tid, netop kun vil kunne indtræde ved en gra-